

Exercici d'espeleologia profunda des de la intempèrie

GETTY

DAVID VIDAL CASTELL

Una tempesta hivernal sobre el parc de Coney Island, nostàlgic i decadent, obre el relat. Dues figures solitàries, dos amants, contra el vent i la pluja, s'arrauleixen l'una contra l'altra, amb l'esquelet de la muntanya russa de fons. Aquesta història d'amor intermitent ha durat 25 anys, sempre un cop al mes, sempre com si fos el primer cop. Els amants són els que millor entenen que res no dura per sempre, i el que afrontem aquí és la lenta descomposició d'un equilibri fràgil: no és només una història d'amor, és sobretot un capbussament en les vides dels protagonistes, plenes de dolor, des de la seva infantesa, en un intent de trobar una sortida del laberint. "Recordar és una cosa natural – escriu O'Callaghan – sobretot quan el cor s'instal·la en la mitjana edat i qualsevol que hagi fugit d'una vida per buscar-ne una altra sap quin gust té la recança".

L'argument, per això, és mínim: tot el llibre és (com) una llarga i mandrosa conversa sota una feixuga mantalla al llit del motel on es troben el Michael i la Caitlin, amb vistes al parc glaçat, i la història viatja entre aquest present decadent però no ruïnós, com la nòria despintada del parc, cap als passats de tots dos, amb llargues analepsis que desenvolupen, en muntatge paral·lel, les seves vides, tots dos d'origen irlandès, tots dos ben mal casats amb persones que estimen.

En aquests capítols, el relat alterna llargs excursos sumarials de la veu narradora, que tenen un interès desigual –sovint massa insistents, sovint amb massa paraules–, amb escenes de caràcter emblemàtic, en les quals, amb ben poc, brilla el talent d'O'Callaghan. Així veiem la Caitlin, en la seva infantesa desestructurada, a casa, sola al menjador, amb el plor constant de la mare, beguda, a la seva habitació; la nena encenia la ràdio per tapar-ho amb música: "Un plor desconsolat omplia els buits entre cançons i cançons, i fins i tot les més alegres es tornaven melangioses". O quan des-

ELS AMANTS DE CONEY ISLAND
BILLY O'CALLAGHAN
L'ALTRA
TRAD. FERRAN RÀFOLS GESA
220 PÀG. / 20,90 €

prés de morir el nadó que el Michael havia tingut amb la seva dona, tota l'angoixa, el dolor i l'absurd del moment es concentra en el repàs de les pertinences que s'emporten cap al cotxe, "un bodi blau de cotó ben plegat, un càrdigan groc llimona, tots dos sense estrenar, un certificat de naixement i un altre de defunció, una única polaroid plena de reflexos de diverses capes de vidre".

Una sensibilitat privilegiada

La lectura de l'obra demana paciència, i pren riscos. D'entrada, una certa fredor fa difícil empatitzar o identificar-se amb els personatges, i el relat no presenta cap tensió narrativa i renuncia, doncs, a l'amenitat. A més, com ja hem indicat, en el primer terç abusa –pel meu gust– del sumari editorialitzant i d'un ritme lent. Als agraïments finals, l'autor, un especialista del relat breu, suggereix que l'escriptura deu haver estat tortuosa i llarga. Malgrat tot això, la novel·la baixa ben profund, es concentra en l'espeleologia dels sentiments, fins a arribar a una capa freàtica on tots ens sentim connectats, i on la senzilla reproducció d'una conversa entre un pare que acomiada per sempre un fill de setze anys que se'n va a Amèrica ens concierneix. Per això el text, sense tensió narrativa, genera en canvi un subtil però ferm camp gravitatori.

Ens podem preguntar, arribats a aquest punt, si és això el que pretenia O'Callaghan. Escrivim no pas per donar a conèixer un món, diu Steiner, perquè el món no existeix com a tal abans que ningú l'expliqui, sinó més aviat per fer-lo més gran, tot afegint-hi allò que només els nostres ulls veuen. *L'element afegit*, en diu Vargas Llosa, a aquest valor intangible de la mirada literària. Què veuen els ulls d'O'Callaghan que fan més gran el nostre món? La seva mirada manifesta com entén l'equilibri en totes les coses, i, des d'una sensibilitat privilegiada, pinta una imatge possible i cínica, realista, i malgrat tot tendra, de les relacions humanes i de les mateixes persones. De la gran intempèrie en què vivim. ♦

OBRO FIL

MARINA ESPASA

No són bruixes

Llegeixo unes declaracions de la historiadora anglesa Mary Beard que em fan riure, per no plorar: "Com sé per experiència, una dona amb els cabells llargs i grisos pot provocar molta ansietat". I no puc evitar pensar en Rebecca Solnit, que llueix cabellera grisa (o és blanca?) a les entrevistes virtuals que li fan ara que promociona l'autobiografia *Records de la meva inexistència*. Després de publicar no sé quants reculls d'articles (aquesta dona n'escriu més que en Jordi Amat), Solnit explica ara la seva història: la joventut que va viure a San Francisco quan era una ciutat on podia existir una llibreria com la City Lights de Lawrence Ferlinghetti, el poeta i editor de beatniks que ha mort fa poquíssim. Solnit rememora la llibreria i tantíssims altres episodis de la contracultura en què va participar de jove, quan vagarejava, llegia i somiava convertir-se en escriptora.

Com al cor de gairebé tot el que escriu Solnit, hi ha la denúncia del silenci al qual s'ha sotmès històricament les dones: no se les escolta, no se'ls dona espai, se les amenaça. Doncs això és el que vol denunciar una iniciativa molt lloable de la revista *Sàpiens*, que s'ha empecat un manifest (es pot signar fàcilment, és al web) i tot un número especial que, sota l'etiqueta *#noerenbruixes*, vol dignificar la memòria de les dones que van ser considerades bruixes i per això torturades i molt sovint mortes durant l'Edat Mitjana (i més) a Catalunya. El millor de tot és el mapa interactiu amb les poblacions catalanes on hi ha testimoni de dones acusades de bruixeria: el Montseny i Osona, a més de la Vall d'Aran, encapçalen un rànquing no gaire honorable.

Torna a fer riure per no plorar: tenim el 8 de març a sobre i continuen morint dones cada dia: quantes no deuen haver sentit "bruixa" com a insult? Com recorda Mary Beard, i com segur que li deu passar també a Rebecca Solnit, una dona gran de cabells llargs i blancs està sota sospita. Al contrari que els homes, que quan envelleixen i llueixen cabelleres blanques guanyen respectabilitat, elles sempre han de recordar, com una mitja broma, que no són bruixes, que només són dones. ♦

L'APARADOR

ARA

ASSAIG

Detrás de cada...
JORDI AMENÓS
Ediciones B

Jordi Amenós és terapeuta i constel·lador familiar a l'Institut Gestalt. A l'assaig *Detrás de cada historia* vol obrir les portes als lectors a una nova dimensió d'autoconeixement i espiritualitat a través de la Narrativa Terapèutica, que aprofundeix en la imaginació i identitat de cadascú.

MEMÒRIES

En tierra de hombres
ADRIENNE MILLER
Península

Quan només tenia 25 anys, Adrienne Miller es va convertir en l'editora literària de la revista *Esquire*. En aquestes memòries reconstrueix la relació professional amb una de les estrelles de la revista, David Foster Wallace, que més endavant es va convertir també en la seva conflictiva parella.

FICCIO

¿Cómo ha podido?
LAUREN MECHLING
Alba

Lauren Mechling explica la vida de tres amigues que es van conèixer treballant en un diari canadenc i que el temps ha anat distanciament. El llibre de l'autora nord-americana vol ser un retrat satíric de la societat novaïorquesa i, alhora, una mirada crítica a la superficialitat de les relacions socials.